

”Muista muukalaisuutesi!” (2. Moos. 23: 1-9; Joh. 8: 31-36)

Reilu kaksi viikkoa sitten sain täällä Suomessa mielenkiintoisen vieraanvaraisuuden kokemuksen. Olin mukana eräässä seminaarissa Helsingissä Ritarikadulla sijaitsevassa katolisessa tutkimuskeskuksessa, jota ylläpitää dominikaani-kerjäläisveljestö. Jo vastaanotto oli mieliinpainuva: minua tervehti valkoisissa sääntökuntakaavuissaan kaksi dominikaaniveljeä, veli Marie-Augustin ja veli Gabriel. Ystävälliset veljet sekä paikalla olleet maallikkokatolilaiset olivat laittaneet ruokia myöten kaiken hienosti meitä varten ja saimme viettää heidän kanssaan myös rukoushetkiä päivän mittaan – siitäkin huolimatta, ettemme liittyneet samaan tunnustukseen. Olin vieraana, etten jopa sanoisi *muukalaisena* koti-Suomessa ja se tuntui hyvältä!

Dominikaanit eivät ole mitä tahansa vierailta mailta tulleita kummajaisia Suomen historiassa. Itse asiassa he ovat juuri se veljestö, joka on aikoinaan laulanut alkuvirtenä laulamaamme *Ramus virens* –hymniä Suomessa, ehkä jopa sanoittaneetkin sen. Dominikaanit ovat olleet Suomessa jo 1200-luvulta lähtien. Vaikka tuohon aikaan kirkon yhteisenä kielenä oli latina, saarnaajaveljiksikin kutsutut dominikaanit saarnasivat yleisesti Suomessa suomenkielillä paljon ennen reformaatiota ja Agricola. Heidän väitetään jopa muodostaneen raamatunkertomuksia kalevalaiseen runomittaan. Yhteensä dominikaanit vaikuttivat Suomessa noin 300 vuoden ajan ennen reformaatiota. Siis peräti kolme kertaa sen ajan kuin Suomi on nyt ollut itsenäinen.

Tänä päivänä erikoista keskiajalta peräisin olevaa vaatetusta käyttävät sääntökuntaveljet tuntuvat vieraalta suomalaisessa katukuvassa. He ovat meille monille niin sanotusti *vieraita ja muukalaisia*, vaikka ovatkin keskeinen osa juuriamme.

Siitäkin huolimatta, että juhlinnan aiheena on tänään, 100-vuotis itsenäisyyspäivänä, vapaa ja itsenäinen kotimaamme, päivän raamatuntekstit johdattavat erikoisella tavalla muistamaan nimenomaan *muukalaisuuden ja orjuuden*. Saatuaan kymmenen käskyn lain Israelin kansaa muistutettiin muukalaisuudestaan ja orjuudestaan Egyptissä. Kuulemassamme evankeliumitekstissä Jeesus puolestaan haastaa hänen kanssaan keskustelevia juutalaisia tuntemaan oman orjuutensa. Juutalaiset sanovat polveutuvansa ikaikojen takaa aina kantaisä Abrahamista asti ja olevansa siksi vapaita. ”Emme me ole koskaan olleet kenenkään orjia!” Vaikka Abrahamin lapsille oli toki tärkeää ymmärtää hengellinen vapautensa suhteessa monijumalaisiin pakanakansoihin, Jeesuksen keskustelukumppaneilta tuntuu unohtuneen paljon omasta identiteetistään. Tärkeä osa heidän olemassaoloaan oli juuri muukalaisena ja orjana oleminen: Egyptissä ja Babyloniassa koettu orjuus ja muukalaisuus olivat osa kansallista identiteettiä. Olipa myös itse Abraham ollut aikanaan muukalainen siinä maassa, johon Jumala oli hänet ohjannut.

Myös Suomessa on koettu orjuutta ja sortoa, muukalaisuutta. Kansallisen heräämisen aikaan 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa tiedetään Jean Sibeliuksen juuri täällä Keravalla kirjoittaneen sävelteoksen, joka sitten myöhemmin sai sanat: ”oi nouse, Suomi, näytit maailmalle, sa että karkoitit orjuuden ja ettet taipunut sa sorron alle, on aamus' alkanut, synnyinmaa.”

Sorto, epäoikeudenmukaisuus, orjuus, vieraus ja muukalaisuus ovat asioita, joita tuskin kukaan toivoo omalle kohdalleen. Toivon niiden näin olevan vain kaukaisia, historian hämärään painuneita asioita. Siksikö niiden näkeminen yhteiskunnassamme ja omassa itsessä on niin vaikeaa? Pelkään katsoa itseäni vieraana ja orjuutettuna – haluan unohtaa sen. Ja siksi myös pelkään ja oletan vain outojen ja vieraiden tuovan orjuuden ja muukalaisuuden luokseni.

Ihminen, joka itse tietää ja tuntee olevansa vieras ja sorrettu, ei halua sitä kenellekään muulle. Muukalaiseksi itsensä tunteva haluaa tarjota toiselle ihmiselle sellaisen tilan, jossa hän voi tuntea olevansa vapaa olemaan se mikä hän on. Muukalainen haluaa tarjota toiselle ihmiselle mahdollisuuden tunnustaa uskoaan tai katsomustaan *omansa rinnalla*. Muukalainen haluaa etsiä totuutta yhdessä muiden kanssa tasavertaisena.

Kristitylle oman muukalaisuuden unohtaminen on siksi kauheinta mitä voi tapahtua. Jos en tunnista toiseutta, vierautta itsessäni, pidän silloin itselläni sen, mikä kuuluisi toiselle. Jos en tunnista orjuutta itsessäni, en voi tulla myöskään vapaaksi palvelemaan muita ihmisiä. Vapaus jää näin vaille sisältöä. Juuri tästä, orjuutensa ja muukalaisuutensa unohtamisen vakavuudesta Jeesus muistuttaa Abrahamin lapsia, heitä, joiden pitäisi nimenomaan muistaa tulleensa kaukaa vierailta mailta, muistaa saaneensa kaiken lahjana Jumalalta.

Kun Jeesus haluaa opettaa seuraajiaan tuntemaan totuuden ja välittämään rakkauden ilosanomaa ympärilleen, hän rakentaa opetuksensa Mooseksen lain perustalle ja sen opettamalle muukalaisrakkaudelle. Itseasiassa myös Jeesuksen opettama ”rakkauden kaksoiskäskynä” tunnettu lausuma perustuu kaikkiaan suoraan tähän opetukseen: ”Kun maahanne tulee muukalaisia asumaan keskuudessanne, älkää sortako heitä. Kohdelkaa joukossanne asuvia siirtolaisia ikään kuin he olisivat heimolaisianne ja rakastakaa heitä kuin itseänne, sillä te olette itsekin olleet muukalaisina Egyptissä. Minä olen Herra, teidän Jumalanne.” (3. Moos. 19: 33-34) Jeesuksen usko murtaa kansalliset raja-aidat.

Kun kristitty elää elämänsä todeksi, hän ottaa Kristuksen tavoin tämän muukalaisuuden itseensä. Rakkauden käsky laajenee sen jälkeen kaikkiin ihmisiin, ei vain ulkomailta tänne tullesiin. Kristitty tuntee niin kuin vieras ja outo itse tuntee ja haluaa antaa hänelle sen hyvän, minkä hän on saanut itselleen. Abraham on tästä meillekin tärkeä esikuva. Itsekin muukalaisena hän otti vastaan Mamren tammistossa kolme vierasta (*Rublevin ikoni*). Abraham halusi palvella vieraitaan, koska oli kaiken Jumalalta itse lahjaksi saanut.

Antaessaan tilan vierailleen Abraham sai samalla itse paikan pöydässä. Pöydän eteen jäi vapaa paikka – todellisen vapauden paikka. Kristuksen lunastama paikka on myös meille varattuna, tässä ja nyt, 100-vuotiaassa itsenäisessä ja vapaassa Suomessa.

Tuolle paikalle tie käy muukalaisuuden kautta, Kristuksen pelastustyön kautta. Meitä kutsutaan tunnustamaan Jumalalle se, että me emme ole vapaita, että olemme orjia ja muukalaisia, synnin ja itsekkyyden orjia. Me tarvitsemme vapautusta. Tunnustamme siksi nyt oman rakkaudettomuutemme synnintunnustuksen numero 707 sanoin, yhteen ääneen lausuen: